

AAN de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn
en Sport, mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

DATUM 10 november 2008
ONS KENMERK z2008-01071
CONTACTPERSOON
070-8888500
UW BRIEF VAN 30 oktober 2008
UW KENMERK DWJZ/SWW-2889621

ONDERWERP Besluit tegemoetkoming chronisch zieken en
gehandicapten

Geachte mevrouw Bussemaker,

Bij brief van 30 oktober 2008 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) verzocht een tweede maal te adviseren over het concept Besluit tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (hierna het Besluit). Dit omdat het Besluit door u naar aanleiding van ons op 6 oktober 2008 uitgebrachte advies is aangepast. Thans is in artikel 3 van het Besluit aangegeven welke gegevens door de zorgverzekeraars en indicatieorganen als bedoeld in artikel 9a van de Algemene wet bijzondere ziektekosten dienen te worden verstrekt aan het CAK. Naar aanleiding van artikel 3 van het Besluit heeft het CBP de volgende opmerkingen.

Dit artikel ziet op de door de zorgverzekeraar en de indicatieorganen verplicht aan het CAK aan te leveren gegevensset. Ingevolge artikel 11 Wbp mogen persoonsgegevens slechts worden verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor ze worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.

1. Zorgverzekeraars

Ingevolge artikel 3, eerste lid van het Besluit verstrekken zorgverzekeraars aan het CAK van verzekerden die vallen onder de categorieën genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdelen a tot en met f, de volgende gegevens:

- het burgerservicenummer (of bij het ontbreken daarvan het sofinummer);
- het rekeningnummer;
- de geboortedatum;
- indien de verzekerde is overleden, de datum van het overlijden;
- indien dit zou leiden tot een hogere tegemoetkoming op grond van het tweede lid, dat de verzekerde onder meer dan één categorie valt.

Daarnaast dient de zorgverzekeraar op grond van artikel 3, derde lid van het Besluit aan het CAK de mededeling te verstrekken of de personen die op grond van artikel 2, eerste of tweede lid aanspraak maken op een tegemoetkoming hebben voldaan aan de verzekeringsplicht.

Uit de formulering volgt dat de door de zorgverzekeraar te verstrekken mededeling inzake de verzekeringsplicht beperkt is tot personen die in aanmerking komen voor de tegemoetkoming.

Indien de betrokkene niet heeft voldaan aan de verzekeringsplicht, ontstaat er geen recht op een tegemoetkoming en is er derhalve geen noodzaak om zijn of haar gegevens aan het CAK te verstrekken. De zorgverzekeraar behoeft voor de groep personen die op grond van het zorgverbruik binnen de Zorgverzekeringswet in aanmerking komt voor de tegemoetkoming geen aparte mededeling te verstrekken. Immers, uit het feit dat de gegevens worden doorgegeven door de zorgverzekeraar aan het CAK volgt dan al dat is voldaan aan de verzekeringsplicht.

Voor personen die op grond van een andere reden dan het zorgverbruik binnen de Zorgverzekeringswet in aanmerking komen voor een vergoeding, dient blijkens de Nota van toelichting op artikel 3 door het CAK separaat te worden getoetst of is voldaan aan de verzekeringsplicht. Alleen op die wijze kan worden voorkomen dat bij de zorgverzekeraar bekend wordt welke personen dit betreft. Het CBP maakt uit de Nota van toelichting op dat dit in de praktijk geschiedt door het CAK toegang te verschaffen tot het Referentiebestand Verzekerden Zorgverzekeringswet (RBVZ) welke is ondergebracht bij Vektis, een bewerker voor de zorgverzekeraars. Een en ander volgt evenwel niet uit uit de formulering van artikel 3, derde lid. Het CBP adviseert derhalve de formulering van artikel 3, derde lid aan te passen. Voorts zullen waarborgen dienen te worden getroffen om te voorkomen dat zorgverzekeraars via Vektis alsnog kunnen achterhalen welke personen door het CAK zijn getoetst.

2. Indicatieorganen

Ingevolge artikel 3, vierde lid van het Besluit verstrekken AWBZ-indicatieorganen aan het CAK van personen die vallen onder artikel 2, eerste lid onderdelen g, h, of j, of tweede lid, onderdelen b of c, de volgende gegevens:

- het burgerservicenummer (of bij het ontbreken daarvan het sofinummer)
- de datum waarop en de duur waarvoor de indicatie is gegeven;
- de geboortedatum;
- indien de verzekerde is overleden, de datum van overlijden;
- de mededeling of de verzekerde valt in de categorie;
 - artikel 2, eerste lid onder g of h;
 - artikel 2, eerste lid onder j;
 - artikel 2, tweede lid onder b of c.

Het CBP acht het opmerkelijk dat indicatieorganen anders dan zorgverzekeraars wel dienen aan te geven op grond van welke categorie van artikel 2 een aanspraak ontstaat op de tegemoetkoming, alsmede de datum waarop en de duur waarvoor de indicatie is gegeven. Zonder nadere onderbouwing van de noodzaak hiertoe acht het CBP het verstrekken van dergelijke informatie bovenmatig. Het CBP adviseert dan ook artikel 3, vierde lid te wijzigen zodat slechts dient te worden doorgegeven of iemand onder artikel 2, eerste lid dan wel tweede lid valt. Dit met uitzondering van artikel 2, eerste lid onder j aangezien deze categorie nimmer aanspraak geeft op een hogere tegemoetkoming, zodat in dit geval wel een noodzaak tot verstrekking van informatie betreffende de categorie bestaat.

In vergelijking met de gegevensset welke verstrekt dient te worden door de zorgverzekeraars valt op dat bij de indicatieorganen het rekeningnummer in het overzicht van de te verstrekken gegevens ontbreekt. Noch uit het Besluit, noch uit de toelichting blijkt op welke wijze het CAK alsnog de beschikking krijgt over het rekeningnummer. Voor zover het noodzakelijk blijkt de rechthebbende aan te schrijven voor het opgeven van het rekeningnummer, roept dit de vraag op of het aanschrijven door het indicatieorgaan kan geschieden waarbij tevens kan worden aangegeven dat de betrokkene indien gewenst bezwaar kan maken tegen de verstrekking van zijn gegevens aan het CAK. Voorts dient daarbij inzichtelijk te worden gemaakt op welke wijze het CAK de beschikking krijgt over de adresgegevens van een betrokkene.

3. CAK

Het CBP merkt op dat het Besluit geen bepalingen bevat ten aanzien van de te verwerken gegevensset door het CAK inzake de categorie betrokkenen die op grond van artikel 2, eerste lid onder i en artikel 2, tweede lid onder d (gebruik van de WMO) aanspraak kunnen maken op de tegemoetkoming.

Het CAK beschikt over persoonsgegevens aangaande het gebruik van de WMO in het kader van haar taak inzake de uitvoering van de WMO (artikel 16 WMO jo artikel 2 lid 1 Regeling maatschappelijke ondersteuning). Het feit dat deze gegevens reeds beschikbaar zijn bij het CAK brengt echter niet zonder meer met zich dat deze ook voor andere doeleinden mogen worden gebruikt. Ingevolge artikel 9 Wbp dient te worden beoordeeld of de nieuwe verwerking verenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verkregen. Hierbij dient de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking in elk geval rekening te houden met:

1. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
2. de aard van de betreffende gegevens;
3. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
4. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen;
5. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

Het enkele feit dat aan de betrokkene een financiële tegemoetkoming wordt verstrekt is op zichzelf genomen onvoldoende onderbouwing van de verenigbaarheid van de gegevensverwerking met het oorspronkelijke doel. Het CBP adviseert nader in te gaan op de verenigbaarheid en daarbij in ieder geval in te gaan op de hiervoor genoemde aandachtspunten.

Bij het vraagstuk van de verenigbaarheid speelt ook de transparantie van de gegevensverwerking voor de betrokkene een rol. Burgers die hun bijzondere persoonsgegevens voor een specifiek doel afgeven, zijn er niet op bedacht dat deze gegevens ook kunnen worden gebruikt voor andere doeleinden.

4. Overige opmerkingen

Het CBP maakt uit een opmerking in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel op dat verdere verwerking van de gegevens niet is toegestaan (TK 2008-2009, 31 706, nr 3, p. 32). Anders

dan in de Memorie van Toelichting wordt verondersteld staat artikel 9 niet aan het gebruik van gegevens voor andere doeleinden in de weg indien dit gebruik verenigbaar is met het oorspronkelijke doel. Deze verenigbaarheidstoets wordt door de verantwoordelijke zelf uitgevoerd zodat door anderen dan de verantwoordelijke veelal slechts achteraf kan worden getoetst of dit op juiste wijze is geschied. Het CBP acht het gelet op de mogelijk verregaande consequenties voor betrokkenen van misbruik van de gegevens raadzaam reeds vooraf in de wet te bepalen dat gebruik voor een ander doel niet is toegestaan.

Ten aanzien van de bezwaarmogelijkheid vraagt het CBP aandacht voor een opmerking in de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel waaruit lijkt te volgen dat het niet mogelijk moet zijn dat belanghebbenden verwerking van hun persoonsgegevens ter uitvoering van een publiekrechtelijke taak kunnen verhinderen in gevallen waarin zij die verwerking niet in hun belang achten (TK 2008-2009, 31706, nr. 3, p. 33). Artikel 40 Wbp ziet juist op een dergelijke situatie. Ingevolge dit artikel kan een betrokkene verzet aantekenen in verband met zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden tegen een verwerking op grond van artikel 8 onder e (uitvoering publiekrechtelijke taak). Het CBP gaat ervan uit dat het feit dat een betrokkene geen aanspraak wenst te maken op de tegemoetkoming voldoende reden is om het verzet te honoreren. Voorts zal in het geval de betrokkene verzet aantekent de verplichting voor zorgverzekeraars en indicatieorganen de gegevens van betrokkene te verstrekken aan het CAK dienen te vervallen. Aan de mogelijkheid van het instellen van verzet zal tijdens de voorlichtingscampagne reeds aandacht kunnen worden gegeven zodat verzet reeds voorafgaand aan de gegevensverwerking kan worden ingesteld. Het CBP verneemt graag de zienswijze van de minister terzake.

Tot besluit, het CBP constateert dat er geen bepalingen zijn opgenomen ten aanzien van de controle op de rechtmatigheid van het ontvangen van de tegemoetkoming. Dit roept de vraag op op welke grondslag het mogelijk is brongegevens te controleren. Het CBP verzoekt u op dit punt nader in te gaan en hierbij tevens aan te geven welke gevolgen er voor de mogelijkheden van controle zijn, nu het initiatief voor het verstrekken van de tegemoetkoming niet afkomstig is van betrokkene. Het kan niet zo zijn dat het feit dat het CAK namens de overheid ongevraagd en zonder dat er de mogelijkheid bestaat hier vooraf bezwaar tegen te maken een bedrag aan een betrokkene overmaakt, met zich brengt dat het CAK in het kader van de controle op de rechtmatigheid toegang krijgt tot de dossiers over betrokkene bij een zorgverzekeraar of indicatieorgaan.

Het CBP vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. dr. J. Beuving
collegelid